

Fuglene på Filsø

Årsrapport 2014

Filsøgruppen

Forfattere: Jens Rye Larsen (red.), Ole Hansen, Peter Rasmussen, Sven Bødker,
Søren Peder Nielsen

Fotos: Karin Gustausen (med mindre andet er nævnt under foto)

Resume

Moniteringsprogrammet for fugle på Filsø er udarbejdet i samarbejde med DOFs Naturfaglige Afdeling (DNA) og senere justeret og koordineret med de øvrige moniteringsprogrammer under Københavns Universitet – ikke mindst de ferskvandsbiologiske undersøgelser. Moniteringen er led i basismoniteringen på Filsø, som løber frem til og med 2016.

Fuglemoniteringen, som foretages af en caretakergruppe, Filsøgruppen, indeholder følgende delopgaver:

- en månedlig totaloptælling af søarealet (ca. 1000 ha), som er inddelt i 19 felter plus Fidde Sø. Resultaterne af disse tællinger kan ses på dofbasen.dk,
- to årlige optællinger af yngleøerne fra båd
- to årlige gennemgange i ynglesæsonen af 5 transekter på de terrestriske lokaliteter. Metoden er identisk med den, som benyttes i Atlas III-projektet. Transekterne er op til 3 km. lange.
- Særskilt overvågning af udvalgte fuglearter. Det drejer sig om arter, som er på udpegningsgrundlaget for EF Fuglebeskyttelsesområdet eller IBA-området. Dertil kommer enkelte arter, som er udvalgt lokalt. Oversigtsskema ses nedenfor.

Ud over denne monitering leverer vi data til diverse nationale og internationale tællinger for Institut for Bioscience, Århus Universitet.

Endelig er to tællere redekoordinatører for det havørnepar, som i 2012 slog sig ned ved søen, men som ikke yngler på AVJNF's arealer.

2012 og 2013 var nærmest overvældende år med meget store antal af fugle på og ved søen. Ynglesucces for sjældenheder som Sandterne og Nordisk Lappedykker, det trediestørste antal krikænder, som kendes herhjemme (17.500) og næststørste antal rastende skestørke (200) og en rastende Sibirisk Hjejle er blot nogle af højdepunkterne.

I 2014 blev forholdene mere "normale". En enkelt egentlig sensation blev det dog til: en Tyndnæbbet Måge – Danmarks første - rastede kort ved søen.

Oversigt over fokusarter (tallene angiver antal ynglepar):

	2013	2014
Nordisk Lappedykker	1	0
Rørdrum	2 – 3	4 - 6
Havørn	1	1
Rørhøg	0 – 2	0 – 1
Fjordterne	?	?
Sandterne	1	1
Trane	0 – 1	0 – 2
Klyde	?	38 – 48
Natravn	?	?
Blåhals	?	15 – 20
Rødrygget Tornskade	9 – 11	10– 12
Skarv	0	17

Nordisk Lappedykker ankom, men forsvandt igen efter et par uger. Sandterneerne ynglede, fik to dununger, men disse blev præderet, hvorefter også de voksne forsvandt. Tranerne er territoriepar. De fik ikke unger. Det ene par er "gamle kendinge", mens der i år er kommet yderligere et par til. Klyderne ynglede i 2013 med hen ved 100 par. Det var stort set hele bestanden fra Tipperne, som var flyttet til Filsø. Men kun meget få af de mange dununger kom på vingerne. I 2014 var halvdelen så flyttet tilbage på Tipperne. Antallet af flyvefærdige klydeunger kendes ikke, men det var højere end i 2013.

Skægmejse og Fyrremejse yngler ved søen, men tallet kendes ikke. Det samme gælder bekkasiner. Spidsand har ynglet med mindst 1 par.

Fjordterne er ikke optalt som ynglefugl. Et kvalificeret estimat er 8 – 14 par.

Natravn er ikke systematisk eftersøgt, men et kvalificeret estimat er omkring 10 territoriehævdende fugle.

Havørnene fik 1 unge på vingerne ligesom i 2013.

Rastefugletællingerne har vist, at især gæssene naturligt nok har været påvirket af, at de store markarealer med spildkorn nu er forsvundet. Billedet for især Kortnæbbet Gås er særdeles mudret. Arten benytter sommetider søen som overnatningslokalitet men langt fra konsekvent. Tiden med de meget store gåseforekomster (Kortnæbbet Gås op til 39.000, Bramgås 15.000) er slut.

Største antal rastende fugle i 2014.

Grågås	992
Kortnæbbet Gås	5000
Bramgås	5500
Sangsvane	825
Pibesvane	160
Hjejle	1155
Pomeransfugl	2

Der har året igennem ligget pænt med ænder på søen. Flere af arterne har også ynglet. Hvinand har været tilstede hele året, men arten har ikke benyttet de redekasser, der er hængt op til dem.

Med undtagelse af januar 2013 har der været noteret Vandrefalk i samtlige årets måneder. Fra august 2013 til og med april 2014 har der været et par: en ung han og en voksen hun ved søen. Siden september 2014 har der igen været et par – nu to voksne fugle (måske hannen fra året før). Det er bemærkelsesværdigt, at den oversomrende fugl både i 2013 og 2014 har været en stor, adult hun.

Indledning

Denne årsrapport er den tredje, siden Aage V. Jensen Naturfond overtog Filsø. Aage V. Jensen Naturfond overtog ejendommen Filsø den 1. oktober 2011 med henblik på at genskabe naturen i området – herunder en ny sø på de tidligere kornmarker, således at det samlede søareal nu er på ca. 1000 ha.

Den 2. juli 2012 blev der lukket op for vandet til Søndersø og 7. oktober 2012 blev søen indviet med åbning for vandet til Mellemsø. Dog var vandet allerede inden da begyndt at løbe ind i denne del af søen. Takket være et usædvanligt vådt efterår 2012 var søen allerede fyldt op i begyndelsen af november.

I forbindelse med etableringen af søen samt implementering af plejeplaner for de omkringliggende arealer foregår der et omfattende overvågningsprogram, som koordineres og kvalitetsovervåges af Københavns Universitet ved Anders Tøttrup, som også har deltaget aktivt i den mere detaljerede tilrettelæggelse af fugleovervågningen.

Stort set alle monitoringer er foretaget af professionelle konsulentfirmaer, mens fugleovervågningen gennemføres af Filsøgruppen, en frivillig caretakergruppe under DOF Sydvestjylland.

Filsøgruppen

Følgende har deltaget i de månedlige tællinger i 2014:

Bent Jakobsen, Bjarne Holm, Hans Staal, Harry Jensen, Henning Simonsen, Jens Rye Larsen (koordinator), Jens Ole Byskov, John Frikke, Jørgen Hjorth Jensen, Karin Gustausen, Keld Bakken, Niels Knudsen, Ole Amstrup, Ole Hansen, Peter Rasmussen, Peter Tougaard, Sven Bødker, Søren Peder Nielsen, Willy Schrøder Andersen, Åge Gejl Hansen.

I nedenstående tabel ses, hvordan deltagelsen af tællere fordeler sig.

Følgende har optalt transekter: Sven Bødker, Harry Jensen, Søren Peder Nielsen, Jens Ole Byskov, Jørgen Hjorth Jensen, Ole Hansen og Bent Jakobsen.

Ø-tællinger fra båd: Jens Ole Byskov og Ole Hansen (bådfører: Jørgen Andersen)

DOFs redekoordinatorer for havørn: Jens Rye Larsen, Karin Gustausen

Metode

Overvågningsprogrammet for fugle er udarbejdet i et samarbejde mellem biologerne i DOFs Naturvidenskabelige Afdeling (DNA) og koordinator for Filsøgruppen. Senere er programmet justeret sammen med Anders Tøttrup (KU). Det er formålet at skabe et program, som dels kan producere data af god kvalitet og dels vil kunne gennemføres af frivillige både nu og i årene fremover. Endelig er det hensigten, at programmet skal være kompatibelt med andre overvågningsprojekter - især Atlas III projektet.

Søfladerne optælles som *totaltællinger* den første lørdag i hver måned.

De terrestriske lokaliteter tælles ved hjælp af *transekter*, som observatørerne gennemgår med en hastighed på 1 km/t. Undervejs noteres alle arter, som ses eller høres i fire bånd: 0 - 25 meter, 25 - 50 meter, 50-100 meter og > 100 meter samt overflyvende fugle.

Transekter tælles 2 gange i yngleperioden: 1) to sidste uger af april – første uge af maj og 2) sidste uge af maj – to første uger af juni. Ud fra disse data vil det være muligt at beregne absolutte værdier for tætheden af de almindelige fuglearter.

Fokuserter eftersøges og overvåges særskilt efter en nærmere fastlagt metode for de enkelte arter.

Optælling af yngleøerne i yngletiden sker fra båd, således at man tæller opflyvende fugle. Af hensyn til forstyrrelse sker der ikke landgang på øerne. Første tælling finder sted 10. – 20. maj, anden tælling 20. – 30. juni. Resultaterne af tællingerne ses bagest i rapporten.

De månedlige tællinger i perioden har været gennemført planmæssigt. Der tælles den første lørdag i måneden. I vinterhalvåret tælles fra kl. 9.00 i sommerhalvåret fra kl. 8.00
Transekterne og tælling af yngleøerne er ligeledes gennemført planmæssigt
Overvågning af fokuserter samt systematisk optælling af ynglepar er endnu ikke fuldt implementeret.

Arternes beskyttelsesstatus

I artsbeskrivelserne er det anført om en art er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets liste (F56) eller på udpegningsgrundlaget for IBA Filsø (IBA). Disse arter kan enten være beskyttet som ynglefugle (Y) eller rastefugle (R) – F56 benytter ikke termen rastefugle, men i stedet trækfugle.
Arter i EU fuglebeskyttelsesdirektivet (F56) – beskyttelsen er juridisk bindende.
Ynglefugle: Rørdrum, Rørhøg, Hedehøg, Plettet Rørvagtel, Trane, Tinksmed, Natravn
Trækfugle: Pibesvane, Sangsvane, Pomeransfugl, Kortnæbbet Gås, Grågås.
IBA-arter – udpeget efter BirdLife Internationals kriterier (ikke juridisk bindende) alle arter på F56 er også på IBA-listen. Men dertil kommer:
Bramgås (Y), Spidsand (R), Hjejle (R)
Filsø er som lokalitet endvidere beskyttet efter EU Habitatbeskyttelsesdirektiv; efter Ramsarkonventionen, og flere områder er omfattet af fredninger og §3 beskyttelse.

Arternes overvågningsstatus

Det noteres, om en art er opført på en af listerne omfattet af Ministeraftalen mellem Miljøministeriet og DOF (Intensiv 1, Intensiv 2 eller Ekstensiv). Aftalen gælder alene ynglefugle.
Dette noteres som sidste linje i kommentarafsnittet.

Intensiv 1 arter: Fjordterne, Havterne, Hedehøg, Klyde, Rørdrum, Tinksmed, Trane.

Intensiv 2 arter: Bramgås (uden for Saltholm), Havørn, Nordisk Lappedykker, Plettet Rørvagtel, Sandterne, Sangsvane, Skestork,

Ekstensiv arter: Blåhals, Engsnarre, Hedelærke, Isfugl, Natravn, Rødrygget Tornskade, Rørhøg

Ejendommen

Naturfondens ejendom omfatter følgende DOFbaselokaliteter:

900144 Fidde Sø

900142 Under Holmbanken

553117 Filsø Hede og Porsmose Bjerger

900143 Petersholm

900145 Langodde

900147 Filsø, Søndersø

900146 Filsø, Mellemsø

900148 Filsø ("samlelokalitet", som omfatter hele Naturfondens ejendom)

De overordnede naturtyper :

Skov - både nåleskov og løvskov (170 ha)

Agerland (130 ha)

Mose/kær (en stor del tilgroet med pilekrat) (300 ha)

Hede (550 ha)

Sø (herunder rørskov) (1000 ha)

Eng (150 ha)

Vejret i perioden (kilde: DMI vejrarkiver)

Året som helhed:

Rekordvarmt siden 1874. Antal frostdøgn blev rekordlavt siden 1874. Middel minT/maxT for året blev begge rekordhøje siden 1953. Overskud af nedbør både i forhold til både normal/gennemsnit 1961-90 og 2001-2010. Antal soltimer var meget normalt ift. perioden 2001-2010.

Foråret 2014 havde rekordhøj laveste minT og middel minT. Juli 2014 havde rekord antal sommerdøgn siden 1874 og 10 lokale tropedøgn samt 2 landsdækkende varmebølger - én hele 14 dage i træk. Landsdækkende hedeølge 5 dage i træk i juli. I november kom middel minT på en førsteplads siden 1953. Mange måneder/sæsoner havde i øvrigt en del 'lige ved og næsten'-rekorder, der kom i top/bund 10. Tre blæsevejr udskilte sig, hvor 'Carl' i marts kom på den danske stormliste.

Lokale gennemsnit:

Temperatur: 10,0

Nedbør: 1000 mm

Solskinstimer: 1700

Vinteren 2013-14

5. varmeste siden 1874, solfattigste siden 2008-2009 og vådeste siden 2006-2007. Vinteren fik den fjerdehøjeste laveste minimumtemperatur. Orkanagtig langvarig storm 5-6. december 2013.

Foråret 2014

Næst varmeste forår siden 1874. Højeste laveste minimumtemperatur og næst mindste antal frostdøgn siden 1874. Midlet af de daglige minimumtemperaturer

kom på en førsteplads og midlet af de daglige maksimumtemperaturer på en tredjeplads siden 1953. Både nedbør og solskin endte lige under gennemsnittet for 2001-2010. Sjette højeste døgnedbør målt i et forår siden 1874. Blæsevejr "Carl" 14-15. marts.

Sommer 2014

4. solrigeste siden 1920 og 8. varmeste siden 1874. Lidt tørrere ift. perioden 2001-2010. Landsdækkende varmebølge ved tre lejligheder, to i juli, hvoraf den sidste varede hele 14 dage i træk og én i starten af august. Der var landsdækkende hedebølge fem dage i træk i juli. Mange sommerdøgn og lokale tropedøgn, specielt i juli, der generelt var præget af meget varme. Ved en del lejligheder var der kraftig regn og skybrud i alle tre sommer måneder.

Efterår 2014

Næst varmeste siden 1874. Middel minT kom på en andenplads, middel maxT en tredjeplads (sammen med efteråret 2005) siden 1953. Syvende højeste laveste minimumstemperatur og tredje laveste antal frostdøgn siden 1874. Tidlig frost allerede i september. Efteråret var samtidig meget normal nedbørmæssig og med underskud af sol i forhold til perioden 2001-2010. Ved flere lejligheder faldt der pænt meget nedbør med kraftig regn og skybrud. Niende højeste døgnedbør målt i en september måned siden 1874.

December 2014

4. vådeste med pænt overskud af varme. Vinterligt i den sidste uge. Julevejret startede juleaftensdag med først regn, omkring 5 grader C, meget lidt sol. Dernæst op til nytår vinterligt med sne og klart vejr. Let til jævn vind.

Godkendte fund fra tidligere år.

Sibirisk Hjejle *Pluvialis fulva* (R den 03-08-2013) – godkendt af SU
Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus* (YP i 2013) – godkendt af DKY

Artsgennemgang

Evt. SU-arter, som afventer godkendelse af SU er ikke medtaget.

Artsgennemgangen er baseret på indtastninger i DOFbasen.

Største observation refererer til største enkeltobservation i DOFbasen, mens *største forekomst* er en sammentælling af flere observationer på samme dag. Tallene er ikke nødvendigvis udtryk for det samlede antal fugle på hele Filsø. Kommentarer er skrevet med kursiv

Tallene i **skemaerne** under de enkelte arter er årssummen. Tallene er kun baseret på Filsøgruppens egne månedlige tællinger, da disse er sammenlignelige og omfatter totaltælling af hele søarealet.

Tallet er en sum af tallene for de enkelte måneder.

Årssummen er IKKE udtryk for antallet af fugle, men udtrykker artens økologiske rolle.

Ønsker man at fordybe sig i tallene, kan man finde optællingerne for hver måned

på Caretakerhjemmesiden for Filsø
<http://www.dofbasen.dk/IBA/bearbejdninger.php?lokid=56>
Herefter søger man i DOFbasen på normal vis.

Lille Lappedykker *Tachybaptus ruficollis*

30 observationer. Største observation 05-09-2014 (30).
Ynglefugl. Antal par ukendt. Ses det meste af året

Toppet Lappedykker *Podiceps cristatus*

110 observationer. Største observation 10-05-2014 (36).
Ynglefugl. Træffes det meste af året.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	3	359	96

Gråstrubet Lappedykker *Podiceps grisegena*

19 observationer. Største observation 10-05-2014 (3)
Mulig ynglefugl.
Tidligste forårsobservation 13-03-2014 (1). Seneste observation 02-06-2014 (2).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	0	29	2

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus*

38 observationer. Første observation 20-05-2014. Seneste observation 05-06-2014-

Intensiv 2 art.

Fundet af arten fra 2013 blev af DKY godkendt som ynglefund. Arten blev i forbindelse med optælling af yngleørerne genfundet i 2014 på samme sted som i 2013. DOFbasen angiver max. 2 fugle, men der har muligvis været 3. Der er iagttaget parringsadfærd, men fuglene forsvandt igen. Trods grundig eftersøgning blev de ikke genfundet.

Sorthalset Lappedykker *Podiceps nigricollis*

122 observationer. Største observation 20-05-2014 (65).
Tidligste forårsobservation 02-04-2014 (5). Seneste observation 27-07-2014.
Ynglefugl. Antal ynglepar er ukendt
Arten udviser typisk forekomst i forbindelse med genskabelse af søer. Den kan optræde i stort tal i det/de første år for derefter at forsvinde eller optræde med meget svingende antal.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	0	82	66

Skarv *Phalacrocorax carbo*

110 observationer. Største observation 24-03-2014 (200).

Ynglefugl. 17 ynglepar

Ses hele året.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	35	572	1035

Arten har i 2014 med sikkerhed ynglet for første gang på Filsø. 12 par ynglede på Aagesholm i Søndersø, mens 5 par ynglede i Mellemsø. De største antal optræder under trækket og som overnattende fugle.

Rørdrum *Botaurus stellaris*

F56 (Y), IBA (Y)

35 observationer alle af 1 fugl. Ynglefugl 4-6 par.

Alle paukende fugle hørt mellem den 01-03-2014 og 08-06-2014

Pauken hørt fra Fidde Sø (muligvis 3), Under Holmbanken (2) samt i det sydøstlige hjørne af Søndersø (1). Se kort bagest i rapporten.

Intensiv 1 art.

Silkehejre *Egretta garzetta*

1 observation.

1 fugl opholdt sig kortvarigt ved søen den 29-07-2014

Sølvhejre *Egretta alba*

26 observationer.

Det vurderes, at der er tale om 7-8 forskellige fugle. Observationer mellem den 08-04-2014 og 28-05-2014. Og igen mellem 13-10-2014 og 27-11-2014.

I to tilfælde er der noteret 2 fugle – ellers kun 1 fugl.

Fiskehejre *Ardea cinerea*

175 observationer. Største forekomst 02-08-2014 (65).

Ses hele året.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	111	300	193

Skkestork *Platalea leucorodia*

52 observationer. Største observation 15-05-2014 (12).

Tidligste forårsobservation 11-03-2014 (1). Seneste efterårsobservation 04-10-2014 (6).

*Bemærkelsesværdig tilbagegang efter den store forekomst i 2013 (200).***Knopsvane *Cygnus olor***

165 observationer. Største observation 01-11-2014 (175)

Ynglefugl. Anslået antal ynglepar 8-10.

Ses hele året.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	49	375	891

Pibesvane *Cygnus columbianus*

F(56) (T), IBA (R)

37 observationer. Største observation 28-12-2014 (160).

Seneste forårsobservation 12-02-2014 (5), tidligste efterårsobservation 16-10-2014 (15)

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	78	97	228

Sangsvane *Cygnus cygnus*

F(56) (T), IBA (R)

88 observationer. Største observation 04-01-2014 (825).

Seneste forårsobservation medio maj 2-3 fugle. Tidligste efterårsobservation 13-10-2014 (11). Enkelte fugle set med mellemrum i sommerperioden

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	697	1809	1079

Kortnæbbet Gås *Anser brachyrhynchus*

F(56) (T), IBA (R)

76 observationer. Største observation 05-01-2014 (5.000).

Seneste forårsobservation 03-04-2014 (350). Tidligste efterårsobservation 19-09-2014 (700).

Ankommer i større antal 24-09-2014 (3.550).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	17181	3852	2953

Blisgås *Anser albifrons*

45 observationer. Største forekomst 05-01-2014 (350).

Seneste forårsobservation 15-04-2014 (1). Tidligste efterårsobservation 04-10-2014 (96).

Grågås *Anser anser*

F(56) (T), IBA (R)

211 observationer. Største forekomst 02-08-2014 (992). Der er observeret op til 2.000 grågæs, men disse var overflyvende.

Grågåsen er ynglefugl på Filsø. Antallet af ynglepar er ikke opgjort, men det er uden tvivl stigende fra år til år.

Arten ses hele året.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	6567	6170	4522

Nilgås *Alopochen aegyptiaca*

68 observationer. Største observation 01-11-2014 (9).

Arten er observeret stort set hver måned i perioden fra 18-03-2014 til 01-11-2014

*Der findes en enkelt oplysning om yngleadfærd fra den 20-05-2014, men formentlig uden succes.***Canadagås** *Branta canadensis*

10 observationer. Største observation 01-09-2014 (29).

Ses spredt over det meste af året.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	90	17	1

Bramgås *Branta leucopsis*

IBA (Y)

89 observationer. Største observation 17-12-2014 (5.500).

Seneste forårsobservation 22-06-2014 (3). Tidligste efterårsobservation 24-09-2014 (5).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	1903	4357	2797

Knortegås, Mørkbuget *Branta bernicla bernicla*

2 observationer. 13-10-2014 (8 trækkende mod SV), og 27-10-2014 (1 Rastende).

Rustand *Tadorna ferruginea*

15 observationer.

Observationer fra perioden 23-04-2014 til 10-07-2014. Alle observationer vedrører 1 fugl.

Gravand *Tadorna tadorna*

53 observationer. Største observation 06-11-2014 (100).

Ses det meste af året. Mulig ynglefugl

Pibeand *Anas penelope*

92 observationer. Største forekomst 06-11-2014 (2.500).

Ses hele året.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	10413	3995	3477

Knarand *Anas strepera*

82 observationer. Største observation 01-11-2014(137).

Ses hele året.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	8	80	216

Krikand *Anas crecca*

148 observationer. Største forekomst 19-10-2014 (1.700).

Ses hele året.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	32572	6301	3328

Gråand *Anas platyrhynchos*

163 observationer. Største observation 04-10-2014 (537).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt (se estimat i kommentarerne herunder). Ses hele året.

Estimeret antal ynglepar:

2012 (4), 2013 (72), 2014 (48)

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	4768	3907	4095

Spidsand *Anas acuta*

IBA (R)

53 observationer. Største observation 22-03-2014 (62).

Sikker ynglefugl, 1 par

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	410	379	234

Atlingand *Anas querquedula*

38 observationer. Største observation 20-05-2014 (5). Første forårsobservation 15-04-2014 (2), seneste efterårsobservation 10-08-2014 (2)

Mulig ynglefugl 0-2 par

Skeand *Anas clypeata*

100 observationer. Største observation 10-08-2014 (85).

1-2 ynglepar

Ses det meste af året

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	166	309	269

Taffeland *Aythya ferina*

120 observationer. Største observation 01-03-2014 (811).

Ynglefugl

Ses hele året.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	608	1487	1995

Troldand *Aythya fuligula*

188 observationer. Største observation 05-04-2014 (881).

Ynglefugl. Minimum 4 par.

Ses hele året.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	138	3592	3791

Bjergand *Aythya marila*

30 observationer. Største observation 19-03-2014 (24).

Set i perioden 15-01-2014 til 05-06-2014 samt én fugl 28-12-2014.

Hvinand *Bucephala clangula*

149 observationer. Største observation 04-01-2014 (1.250).

Ses hele året.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	309	1437	2713

Lille Skallesluger *Mergellus albellus*

50 observationer. Største forekomst 01-03-2014 (21).

Set i perioden fra nytår til 17-04-2014 og igen efter 06-12-2014.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	0	26	56

Toppet Skallesluger *Mergus serrator*

4 observationer af 1 – 3 fugle.

Set 08-04-2014 (2), 19-04-2014 (1) og 21-07-2014 (3)

Stor Skallesluger *Mergus merganser*

66 observationer. Største observation 11-02-2014 (63).

Seneste observation i 1. halvår 14-05-2014 (1), første efterårsobservation 25-10-2014 (5)

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	17	68	131

Rød Glente *Milvus milvus*

2 observationer 24-04-2014, 18-05-2014 af en 1 fugl mod tidligere op til 9 obs.

Rørhøg *Circus aeruginosus*

F56(Y), IBA (Y),

68 observationer. Største observation 02-08-2014 (4).

Tidligste observation den 29-03-2014. Seneste observation 16-10-2014 (en vinterobservation den 12-01-2014).

Måske ynglefugl, ingen tegn fundet på yngleaktivitet i modsætning til tidligere.

Seneste han i yngleperioden set den 20-05-2014.

Ekstensiv.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	22	18	12

Blå Kærhøg *Circus cyaneus*

67 observationer. Største observationer 04-11-2014 (3).

Seneste forårsobservation 10-05-2014. Tidligste efterårsobservation 13-10-2014.

Hedehøg *Circus pygargus*

F56 (Y), IBA (Y)

Ingen observationer i perioden.

Intensiv 1

Duehøg *Accipiter gentilis*

17 observationer alle af 1 fugl.

Ynglefugl. 1 par med minimum 3 udfløjne unger i 2014.

Ses året rundt.

Spurvehøg *Accipiter nisus*

30 observationer. Største obs. den 05-11-2014 (3).

Ynglefugl. Sandsynligvis 2-3 par ynglende, men ikke optalt.

Set hele året undtagen januar.

Musvåge *Buteo buteo*

111 observationer. Største forekomst 26-10-2014 (11).

Mulig ynglefugl. Forekommer året rundt, men talrigest i vinterhalvåret.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	73	31	4

Fjeldvåge *Buteo lagopus*

9 observationer af en fugl.

Første observation 02-02-2014, sidste 06-11-2014.

ses kun i vinterhalvåret

Havørn *Haliaeetus albicilla*

239 observationer. Største forekomst 09-11-2014 (4).

Ses hele året.

Ynglefugl. 1 ynglepar. Yngleparret har fået 1 unge på vingerne i 2014.

Ud over yngleparret gæstes området ofte af andre havørne, især i vinterhalvåret.

Havørn er Intensiv 2 art.

Rapport som bilag.

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

30 observationer. Største observation 23-04-2014 (2).

Tidligste forårsobservation 20-04-2014(1). Seneste efterårsobservation 25-10-2014(1).

Tårnfalk *Falco tinnunculus*

77 observationer. Største observation 21-07-2014 (5).

Mulig ynglefugl.

Forekommer året rundt.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	25	6	3

Dværgfalk *Falco columbarius*

8 observationer alle af en enkelt fugl.

Vandrefalk *Falco peregrinus*

105 observationer. Største observation 06-12-2014(3)

Ses hele året.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	5	6	11

Agerhøne *Perdix perdix*

1 observation den 22-01-2014.

Fasan *Phasianus colchicus*

5 observationer af 1 fugl. En den 04-01-2014 og 4 efterår. Den sidste den 27-10-2014.

Vandrikse *Rallus aquaticus*

26 observationer. Største observation 05-, 12- og 29-09-2014(3).

Første forårsobservation den 01-03-2014. Sidste efterårsobservation den 18-11-2014.

Sandsynlig ynglefugl.

Høres året rundt.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	2	7	5

Grønbenet Rørhøne *Gallinula chloropus*

12 observationer. Største observation 04-11-2014 (5).

Forekommer året rundt undtagen december

Ynglen usikker.

Blishøne *Fulica atra*

84 observationer. Største observation 06-09-2014 (450).

Forekommer året rundt.

Et ynglefund.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	8116	5791	1321

Trane *Grus grus*

F56 (Y), IBA (Y)

71 observationer. Største observation 04-09-2014 (6).

Ynglefugl.

Seneste efterårsobservation 19-09-2014 (2). Tidligste forårsobservation 17-02-2014 (1).

*1 ynglepar fik 2 unger på vingerne 2012. I 2013 er 2 adulte fugle (territoriepar) set hele sommeren uden tegn på ynglesucces. I 2014 to meldinger på territoriehævdende fugle.**Intensiv 1 art.*

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	1	9	1

Strandskade *Haematopus ostralegus*

40 observationer. Største forekomst 08-06-2014 (8).

Ynglefugl: 2 par.

Tidligste forårsobservation 08-03-2014 (1). Seneste efterårsobservation 02-08-2014 (2).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	1	17	16

Klyde *Recurvirostra avosetta*

79 observationer. Største forekomst 07-06-2014 (68).

Ynglefugl.

Tidligste forårsobservation 25-03-2014 (2). Seneste efterårsobservation 28-07-2014 (1).

*Intensiv 1 art.**Der henvises til afsnittet om Ø-tællinger.**Estimeret antal ynglepar 38-48*

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	0	241	147

Lille Præstekrave *Charadrius dubius*

24 observationer. Største observation 05-07-2014 (8).

Ynglefugl. Minimum 1 par.

Tidligste forårsobservation 21-04-2014 (2). Seneste efterårsobservation 10-08-2014 (1).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	0	1	15

Stor Præstekrave *Charadrius hiaticula*

27 observationer. Største observation 06-08-2014 (55).

Mulig ynglefugl.

Tidligste forårsobservation 13-03-2014 (2). Seneste efterårsobservation 04-10-2014 (3).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	14	118	59

Pomeransfugl *Charadrius morinellus*

F56 (R), IBA (R)

5 observationer. Største forekomst 24-04-2014 (2) og 25-04-2014 (2).

Tidligste forårsobservation 24-04-2014 (2). Seneste observation 25-04-2014 (2).

Hjeje *Pluvialis apricaria*

IBA (R)

51 observationer. Største observationer 01-11-2014 (1.155).

Tidligste forårsobservation 12-02-2014 (4). Seneste efterårsobservation 06-12-2014 (25).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	989	1393	1879

Strandhjeje *Pluvialis squatarola*

5 observationer. Største forekomst 10-08-2014 (11).

Tidligste observation 02-08-2014 (7). Seneste efterårsobservation 05-11-2014 (1).

Kun set i august samt den anførte obs. i november.

Vibe *Vanellus vanellus*

134 observationer. Største forekomst 11-11-2014 (950).

Ynglefugl. Antallet af ynglepar er ukendt. 6 par konstateret.

Forekommer året rundt.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	2908	2003	1904

Islandsk Ryle *Calidris canutus*

14 observationer. Største forekomst 09-08-2014 (7).

Tidligste observation 26-07-2014 (2). Seneste efterårsobservation 04-10-2014 (5).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	0	109	9

Dværgryle *Calidris minuta*

7 observationer. Største forekomst 02-08-2014 (4).

Tidligste observation 02-08-2014 (4). Seneste efterårsobservation 04-10-2014 (3).

Temmincksryle *Calidris temminckii*

9 observationer. Største forekomst 12-05-2014 (6).

Tidligste forårsobservation 12-05-2014 (6). Seneste efterårsobservation 08-08-2014 (2).

Krumnæbbet Ryle *Calidris ferruginea*

3 observationer. Største forekomst 08-08-2014 (5).

Tidligste observation 27-07-2014 (1). Seneste efterårsobservation 09-08-2014 (2).

Almindelig Ryle *Calidris alpina*

36 observationer. Største forekomst 16-12-2014 (85).

Tidligste forårsobservation 27-02-2014 (2). Seneste efterårsobservation 16-12-2014 (85).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	61	293	223

Brushane *Calidris pugnax*

25 observationer. Største forekomst 25-04-2014 (25).

Tidligste forårsobservation 05-04-2014 (12). Seneste efterårsobservation 05-07-2014 (7).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	19	66	32

Dobbeltbekkasin *Gallinago gallinago*

32 observationer. Største forekomster 14-01-2014 og 02-08-2012 (10).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Forekommer året rundt.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	148	108	30

Enkeltbekkasin *Lymnocyptes minimus*

6 observationer – alle af 1 fugl.

Tidligste forårsobservation 24-04-2014 (1). Seneste efterårsobservation 16-10-2014 (1).

Skovsneppe *Scolopax rusticola*

3 observationer: 21-07-2014 (1) (to obs. af samme fugl) og 12-11-2014 (1).

Sandsynligvis almindelig trækgæst i skovområderne omkring søen, men den skjulte levevis betyder, at den ikke normalt ses af ornitologer eller på tællingerne.

Lille Kobbersnepe *Limosa lapponica*

5 observationer. Største forekomst 10-08-2014 (2).

Tidligste observation 26-06-2014 (1). Seneste efterårsobservation 10-08-2014 (2).

Småspove *Numenius phaeopus*

9 observationer. Største forekomst 10-05-2014 (14).

Tidligste forårsobservation 15-04-2014 (12). Seneste efterårsobservation 06-09-2014 (1).

Storspove *Numenius arquata*

50 observationer. Største forekomst 19-04-2014 (16).

Ynglefugl. Yngler med 1-2 par på Filsø Hede / Porsmose Bjerge og 1 par på Nørreodde (baseret på territoriehævdende fugle, ingen fund af rede eller unger). Tidligste forårsobservation 27-02-2014 (1). Seneste efterårsobservation 06-09-2014 (1).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	21	19	1

Sortklire *Tringa erythropus*

8 observationer. Største forekomst 08-08-2014 (6).

Tidligste forårsobservation 26-04-2014 (1). Seneste efterårsobservation 08-08-2014 (6).

Rødben *Tringa totanus*

40 observationer. Største forekomst 05-07-2014 (25).

Yngler med mindst 2 par. Antagelsen baseret på territoriehævdende fugle. Der er ikke observeret reder eller unger.

Tidligste forårsobservation 05-04-2014 (1). Seneste efterårsobservation 19-09-2014 (1).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	23	67	41

Hvidklire *Tringa nebularia*

48 observationer. Største forekomst 05-07-2014 (43).

Tidligste forårsobservation 24-04-2014 (1). Seneste efterårsobservation 06-09-2014 (2).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	55	105	75

Svaleklire *Tringa ochropus*

14 observationer. Største forekomst 11-07-2014 (8).

Tidligste forårsobservation 23-04-2014 (2). Seneste efterårsobservation 06-09-2014 (1).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	23	20	1

Tinksmed *Tringa glareola*

F56 (Y), IBA (Y)

16 observationer. Største forekomst 03-05-2014 (66).

Tidligste forårsobservation 03-05-2014 (66). Seneste efterårsobservation 27-08-2014 (2).

Intensiv 1 art.

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	12	23	109

Mudderklire *Actitis hypoleucos*

39 observationer. Største forekomst 08-08-2014 (25).

Tidligste forårsobservation 23-04-2014 (2). Seneste efterårsobservation 10-09-2014 (1).

	2012	2013	2014
ÅRSSUM	35	28	31

Stenvender *Arenaria interpres*

2 observationer. 06-05-2014 (2) og 17-05-2014 (1).

Almindelig Kjøve *Stercorarius parasiticus*

1 observation af 1 fugl 31-05-2014

Dværghmåge *Hydrocoloeus minutus*

21 observationer. Største observation 03-05-2014 (8).

I 2014 kun truffet i første halvdel af året. Første observation 18-01-2014 (1) og sidste observation 01-06-2014 (3).

		2012	2013	2014
ÅRSSUM		6	5	16

Hættemåge *Chroicocephalus ridibundus*

91 observationer. Største forekomst 01-05-2014 (4.160).

Ynglefugl. Træffes hele året.

Se i øvrigt Ø-tællingerne

		2012	2013	2014
ÅRSSUM		2.218	7.384	9.515

Tyndnæbbet måge *Chroicocephalus genei*

12 observationer. Alle observationer vedrører samme fugl 27-05-2014.

Første fund for Danmark. Godkendt af SU

Stormmåge *Larus canus*

36 observationer. Største observation 04-01-2014 (300).

Ynglefugl. Træffes hele året.

		2012	2013	2014
ÅRSSUM		368	146	471

Sorthovedet måge *Larus melanocephalus*

4 observationer. 26-04-2014, 28-04-2014 og 29-04-2014 (2) samt 28-05-2014 (1).
Observationerne i april drejer sig om et territoriehævdende par på Gåseholm. Der er ikke yderlige observationer, der kunne tyde på ynglen.

Sildemåge *Larus fuscus*

17 observationer. Største observation 02-07-2014, 10-07-2014 og 21-07-2014 (9).
Ynglefugl. 4 kurtiserende par registreret 20-05-2014.

Første observation 01-05-2014 (1). Sidste observation 02-08-2014 (4).

		2012	2013	2014
ÅRSSUM		8	5	4

Sølvmåge *Larus argentatus*

53 observationer. Største observation 06-12-2014 (250).

Ynglefugl. Ses hele året.

		2012	2013	2014
ÅRSSUM		71	308	764

Svartbag *Larus marinus*

46 observationer. Største observation 24-04-2014 (20).

Ynglefugl. Ses hele året.

		2012	2013	2014
ÅRSSUM		9	13	41

Sandterne *Gelochelidon nilotica*

143 observationer. Største observation er 4 fugle ved mange lejligheder
Ynglefugl. Første observation 06-05-2014 (2). Sidste observation 05-07-2014 (1).
Efter den succesfulde ynglen i 2013 vendte parret tilbage i 2014. Parret fik 2 unger, men ungerne gik desværre tabt, og der kom således ikke unger på vingerne i 2014. Man ser ofte, at arten opgiver lokaliteten, hvis ynglen slår fejl, så det er meget usikkert om fuglene vender tilbage i 2015
Intensiv 2.

Rovterne *Hydroprogne caspia*

4 observationer i perioden 21-07-2014 til 29-07-2014. Største observation 28-07-2014 (2).

Splitterne *Sterna sandvicensis*

10 observationer. Største observation 02-06-2014 (19).

Mulig ynglefugl.

Første observation 17-04-2014 (2). Sidste observation 02-06-2014 (19).

3 fugle med parringsadfærd set 09-05-2014. Der er ikke andre observationer, der tyder på ynglen.

Fjordterne *Sterna hirundo*

101 observationer. Største forekomst 12-05-2014 (22).

Ynglefugl. Arten er ikke optalt, men formentlig 8 – 14 par.

Første observation 24-04-2014 (4). Sidste observation 04-10-2014 (2).

Intensiv 2

		2012	2013	2014
ÅRSSUM		0	49	51

Havterne *Sterna paradisea*

1 observation af 2 fugle 17-05-2014.

Dværgterne *Sternula albifrons*

1 observation af 2 fugle 17-05-2014.

Sortterne *Chlidonias niger*

7 observationer. Største observation 07-07-2014 (3).

Første observation 07-05-2014 (2). Sidste observation 09-08-2014 (2)

Hvidvinget Terne *chlidonias leucopterus*

1 observation af 1 fugl 19-05-2014.

Huldue *Columba oenas*

1 observation af 3 fugle 02-07-2014.

Klippedue *Columba livia*

1 observation af 1 fugl 05-06-2014.

Ringdue *Columba palumbus*

22 observationer. Største observation 05-01-2014 (115).

Ses det meste af året

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto*

1 observation af 1 fugl 24-04-2014.

Gøg *Cuculus canorus*

69 observationer. Største forekomst 05-07-2014 (6).

Sandsynlig ynglefugl.

Første observation 02-05-2014 (2). Sidste observation 17-09-2014 (1).

Skovhornugle *Asio otus*

3 observationer 01-05-2014, 29-05-2014 og 07-07-2014 alle af 1 fugl.
Ynglefugl.

Fundet 01-05-2014 drejer sig om en fugl der ruger eller flyver til/fra rede.

Mosehornugle *Asio flammeus*

1 observation af 1 fugl 14-09-2014.

Natravn *Caprimulgus europaeus*

1 observation af 1 fugl 04-07-2014 og 1 observation af 3 fugle 11-07-2014.
Sandsynlig ynglefugl.

Mursejler *Apus apus*

15 observationer. Største observation 28-05-2014 (500).

Første observation 12-05-2014 (2). Sidste observation 18-08-2014 (2).

Isfugl *Alcedo atthis*

14 observationer. Største observation 29-03-2014 (2).

Ses det meste af året.

Ekstensiv

Stor Flagspætte *Dendrocopos major*

28 observationer. Største observation 17-09-2014 (4).

Ynglefugl. Ses det meste af året.

Vendehals *Jynx torquilla*

5 observationer på datoerne 10-05-2014, 18-05-2014 og 20-05-2014 alle af 1 fugl.
Sandsynlig ynglefugl.

Hedelærke *Lullula arborea*

1 observation 16-05-2014 (1)

Ekstensiv art

Sanglærke *Alauda arvensis*

85 observationer. Største observation 25-04-2013 (80).

Ynglefugl. Antal par ukendt.

Ses hele året.

Bjerglærke *Eremophila alpestris*

1 observation 04-10-2014 (27).

Fåtalig efterårsgæst. Tidligere set både forår og efterår.

Digesvale *Riparia riparia*

11 observationer. Største observation 14-05-2014 (150).

Tidligste observation 13-04-2014 (15), seneste observation 21-07-2014 (1)

Landsvale *Hirundo rustica*

69 observationer. Største observation 14-05-2014 (1000)

Ynglefugl, mindst 2 par.

Tidligste observation 08-04-2014 (2), seneste observation 10-09-2014 (2).

Bysvale *Delichon urbicum*

25 observationer. Største observation 14-05-2014 (200).

Ynglefugl. Mindst 25 par på Møllers hus.

Tidligste observation 08-04-2014 (10), seneste observation 10-09-2014 (20)

Engpiber *Anthus pratensis*

52 observationer. Største observation 04-10-2014 (60).

Fåtallig ynglefugl. 3-4 ynglepar.

Træffes hele året.

Bjergpiber *Anthus spinoletta*

2 observationer. 11-11-2014 (1) og 06-12-2014 (1)

Skærpiber *Anthus petrosus*

4 observationer. 23-01-2014 (1), 04-10-2014 (1), 01-11-2014 (2) og 17-12-2014 (1)

Største observation 01-11-2014 (2)

Skovpiber *Anthus trivialis*

30 observationer. Største observation 29-05-2014 (5)

Tidligste observation 17-04-2014 (1), seneste 07-07-2014 (1)

Hvid Vipstjert *Motacilla alba*

68 observationer. Største observation 02-04-2014 (19).

Formentlig fåtalligt ynglende ved bygninger. 1 par ved pumpetårn Petersholm.

Tidligste observation 01-03-2014 (1), seneste 14-10-2014 (1)

Der angives tillige 3 observationer af underarten Motacilla alba yarrellii (Sorttrygget Hvid Vipstjert) fra den 18-04-2014 (1), 19-04-2014 (1), 01-05-2014 (1)

Gul Vipstjert *Motacilla flava*

3 observationer. 16-05-2014 (2), 20-05-2014 (3)

1 observation 20-05-2014 (2) vedrører Motacilla flava thunbergi Nordlig Gul Vipstjert).

Bjergvipstjert *Motacilla cinerea*

2 observationer. 13-10-2014 (1), 27-11-2014 (1)

Gærdesmutte *Troglodytes troglodytes*

42 observationer. Største observation 26-03-2014 (6)

Ynglefugl.

Ses hele året.

Jernspurv *Prunella modularis*

14 observationer. Største observation 10-05-2014 (2).

Ynglefugl

Rødhals *Erithacus rubecula*

25 observationer. Største observation 10-05-2014 (5).

Ynglefugl

Ses hele året.

Blåhals *Luscinia svecica*

46 observationer. Største observation 06-04-2014 (4)

Ynglefugl 17 syngende hanner

Tidligste observation 25-03-2014 (1), seneste 11-06-2014 (1)

Arten er grundigt eftersøgt i 2014. Alle grøfter gennemgået. I 2013 blev der hørt max. 4 syngende hanner. Se udbredelseskortet bagest i rapporten.

11 observationer angiver ikke underart, 1 observation vedrører underarten *svecica* (Nordlig B.), resten vedrører underarten *cyanecula* (Sydlig B.)

Ekstensiv art

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus*

28 observationer. Største observation 14-05-2014 (4).

Ynglefugl.

Tidligste observation 23-04-2014 (1), seneste 12-09-2014 (1)

Bynkefugl *Saxicola rubetra*

28 observationer. Største observation 21-07-2014 (7).

Ynglefugl.

Tidligste observation 23-04-2014 (1), seneste 19-09-2014 (1)

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquatus*

25 observationer Største observation 29-04-2014 (4).

Ynglefugl.

Tidligste 09-03-2014 (1), seneste 04-10-2014 (1)

Arten er eftersøgt og kortlagt. Se bilag bagest i rapporten.

Stenpikker *Oenanthe oenanthe*

26 observationer. Største observation 29-04-2014 (32).

Tidligste forårsobservation 15-04-2014 (1). Seneste efterårsobservation 16-10-2014 (1).

Ringdrossel *Turdus torquatus*

13 observationer. Største observation 23-04-2013 (4).

Tidligste observation 08-04-2014 (1), seneste 16-10-2014 (2)

Observationer vedrører fugle der raster på græsmarker syd for Søndersø.

Solsort *Turdus merula*

37 observationer.

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Ses hele året.

Sjagger *Turdus pilaris*

10 observationer. Største observation 06-04-2014 (450).

Tidligste observation 04-01-2014 (30), seneste 18-11-2014 (10)

Sangdrossel *Turdus philomelos*

27 observationer. Største observation 21-10-2014 (45).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Tidligste observation 07-03-2014 (2), seneste 21-10-2014 (1)

Vindrossel *Turdus iliacus*

8 observationer. Største observation 21-10-2014 (129).

Seneste forårsobservation 06-04-2014 (12). Tidligste efterårsobservation 12-10-2014 (20).

Træffes i vinterhalvåret.

Misteldrossel *Turdus viscivorus*

31 observationer. Største observation 16-04-2014 (3).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Tidligste observation 23-03-2014 (1), seneste 21-10-2014 (1)

Græshoppesanger *Locustella naevia*

1 observation. 29-05-2014 (2 syngende hanner)

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus*

16 observationer. Største forekomst 29-05-2014 (15).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Tidligste forårsobservation 03-05-2014 (2), seneste 30-07-2014 (1).

Kærsanger *Acrocephalus palustris*

20 observationer. Største forekomst 29-05-2014 (3).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Tidligste forårsobservation 18-05-2013 (1), seneste 15-08-2014 (1).

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus*

59 observationer. Største forekomst 16-05-2014 (5).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Tidligste forårsobservation 09-05-2014 (1), seneste 29-09-2014 (1).

Gulbug *Hippolais icterina*

18 observationer. Største observation 02-06-2014 (3).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Tidligste forårsobservation 16-05-2014 (1), seneste 21-07-2014 (1).

Gærdesanger *Sylvia curruca*

29 observationer. Største observation 16-05-2014 (4).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Tidligste forårsobservation 12-04-2014 (2), seneste 15-08-2014 (1).

Tornsanger *Sylvia communis*

68 observationer. Største observation 18-05-2014 (7).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Tidligste forårsobservation 29-04-2014 (1), seneste 15-08-2014 (2).

Havesanger *Sylvia borin*

16 observationer. Største observation 07-07-2014 (5).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Tidligste forårsobservation 10-05-2014 (2), seneste 15-08-2014 (1)

Munk *Sylvia atricapilla*

33 observationer. Største observation 10-05-2014 (5).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Tidligste observation 16-04-2014 (1), seneste 15-08-2014 (4)

Gransanger *Phylloscopus collybita*

82 observationer. Største forekomst 29-03-2014 (21).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Tidligste observation 09-03-2014 (1), seneste 06-12-2014 (1)

Skovsanger *Phylloscopus sibilatrix*

1 observation af 1 fugl 21-07-2014

Løvsanger *Phylloscopus trochilus*

60 observationer. Største forekomst 14-05-2014 (15).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Tidligste forårsobservation 12-04-2014 (3), seneste 10-09-2014 (2).

Fuglekonge *Regulus regulus*

26 observationer. Største observation 28-12-2014 (13).

Sandsynlig ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Rødtoppet Fuglekonge *Regulus ignicapilla*

1 observation af 1 fugl 14-10-2014.

Grå Fluesnapper *Muscicapa striata*

78 observationer.

Tidligste observation 17-05-2014 (1), seneste 05-09-2014 (2)

Skægmejse *Panurus biarmicus*

19 observationer.

Ynglefugl. Antal ukendt.

Træffes hele året

Halemejse *Aegithalos caudatus*

5 observationer. Største observation 17-12-2014 (9).

3 observationer angiver ikke underart. 1 observation (1) vedrører underarten *europaeus* (Sydlig H.) og 1 observation (9) vedrører underarten *caudatus* (Nordlig H).

Sumpmejse *Poecile palustris*

5 observationer

Fyrremejse *Poecile montana*

85 observationer.

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Ses hele året.

Topmejse *Lophophanes cristatus*

15 observationer.

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Ses hele året.

Sortmejse *Parus ater*

11 observationer.

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Ses hele året.

Blåmejse *Cyanistes caeruleus*

31 observationer.

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Ses hele året.

Musvit *Parus major*

33 observationer.

Største forekomst 22-10-2014 (58)

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Ses hele året

Pungmejse *Remiz pendulinus*

1 observation af 2 fugle 09-06-2014.

Rødrygget Tornskade *Lanius collurio*

25 observationer.

Tidligste observation 18-05-2014 (1), seneste 05-08-2014 (1).

Ynglefugl. 10-12 ynglepar.

Alle på kendte yngleterritorier fra 2012 og 2013. Se kort bagest i rapporten.

Ekstensiv art.

Stor Tornskade *Lanius excubitor*

23 observationer.

Seneste forårsobservation 01-03-2014 (1), første efterårsobservation 11-10-2014 (1)

Ses i vinterhalvåret

Skovskade *Garrulus glandarius*

23 observationer.

Ses hele året.

Formodet ynglefugl men ingen tegn på ynglen registreret.

Husskade *Pica pica*

5 observationer.

Ses hele året.

Allike *Corvus monedula*

6 observationer.

Ses hele året.

Yngler ikke i området men yngler ved Henne Kirke.

Råge *Corvus frugilegus*

2 observationer. 01-05-2014 (11) og 27-08-2014 (20).

Sortkrage *Corvus corone*

40 observationer. Største observation 12-04-2014 (25).

Ses hele året.

Ingen tegn på ynglen registreret.

Gråkrage *Corvus cornix*

67 observationer. Største observation 09-11-2014 (300).

Ses hele året.

Ingen tegn på ynglen registreret.

Ravn *Corvus corax*

54 observationer.

Ynglefugl. Sandsynligvis 1 par.

Stær *Sturnus vulgaris*

73 observationer. Største observation 27-10-2014 (4000)

Ses hele året.

Ingen tegn på ynglen registreret. Overnatter om efteråret i store antal.

Gråspurv *Passer domesticus*

16 observationer.

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Ses hele året.

Skovspurv *Passer montanus*

21 observationer.

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Ses hele året.

Bogfinke *Fringila coelebs*

63 observationer.

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Ses hele året.

Kvækerfinke *Fringila montifringilla*

28 observationer. Største observation 16-10-2014 (500).

Ses i vinterhalvåret

Grønirisk *Chloris chloris*

25 observationer. Største observation 21-11-2014 (200)

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Ses hele året.

Stillits *Carduelis carduelis*

61 observationer. Største forekomst 21-10-2014 (150).

Ses hele året.

Ingen tegn på ynglen registreret i 2014.

Grønsisken *Spinus spinus*

16 observationer. Største observation 01-04-2014 (50).

Ses næsten hele året.

Tornirisk *Linaria cannabina*

59 observationer. Største forekomst 25-09-2014 (800).

Ses næsten hele året.

Bjergirisk *Linaria flavirostris*

21 observationer. Største observation 05-10-2010 (200).

Ses i vinterhalvåret

Stor Gråsisken *Acanthis flammea*

1 observation af 2 fugle 19-03-2014.

Der er 5 observationer af Stor / Lille Gråsisken.

Lille Gråsisken *Acanthis cabaret*

42 observationer.

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Tidligste observation 02-02-2014 (2), seneste 05-08-2014 (1)

Lille Korsnæb *Loxia curvirostra*

10 observationer. Største observation 04-02-2014 (20).

Ses det meste af året.

Dompap *Pyrrhula pyrrhula*

15 observationer. Største forekomst 11-11-2014 (12).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Ses hele året.

Anses for sikker ynglende, men egentlig yngleaktivitet er ikke registreret i DOF-basen.

Lapværting *Calcarius lapponicus*

3 observationer 02-04-2014 (1), 04-10-2014 (1), 04-11-2014 (2)

Snespurv *Plectrophenax nivalis*

4 observationer.

ses i vinterhalvåret

Gulspurv *Emberezia citrinella*

84 observationer. Største observation 01-02-2014 (100).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Ses hele året.

Rørspurv *Emberezia schoeniclus*

79 observationer. Største observation 02-04-2014 (26).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Ses hele året.

Bomlærke *Emberezia calandra*

29 observationer. Største observation 11-01-2014 (45).

Ynglefugl. Antal ynglepar ukendt.

Ses hele året.

Status for overvågningen af de almindelige landfugle omkring Filsø

Af Anders Tøttrup, Jonas Colling Larsen og Jens Rye Larsen

Som en del af basismonitoringen i forbindelse med genoprettelsen af Filsø, er der foretaget optællinger af landfugle langs transekter udlagt i AVJNFs arealer rundt om søen. Optællingerne tog sin start i 2013 og foretages af fuglegruppen med Jens Rye Larsen som koordinator. I alt har 11 observatører bidraget til dataindsamlingen.

Formålet er at få informationer om forekomsten af de almindelige landfugle. Efter tredje sæsons afslutning skal der nu gøres status for arbejdet og det foreslås, at fugleovervågningen revideres med henblik på videreførelse i en ny form fra 2016. Dette arbejde vil foregå i tæt dialog med fuglegruppen.

De fem transekter har en samlet længde på 12 km (se figur 1). Transekt 6 blev kun optalt i 2013. Der er blevet optalt fugle to gange om året (april/maj og juni), og fuglene er registreret i afstandsbånd efter samme metode som DOFs TimeTælleTure for at opnå viden om fuglenes tætheder. Transekterne dækker i videst omfang alle naturtyper i området. Der er observeret mellem 33 (maj 2013) og 47 (juni 2014) fuglearter ved hver tælling af alle transekter fordelt på 5-29 arter per transekt. Der blev talt hhv. 481 og 422 fugle i 2013 og 2014.

Figur 1. De fem optalte transekter og deres forløb i området rundt om Filsø. Transekt 6 er kun markeret med start- og slutkoordinater og er kun optalt en enkelt gang i 2013.

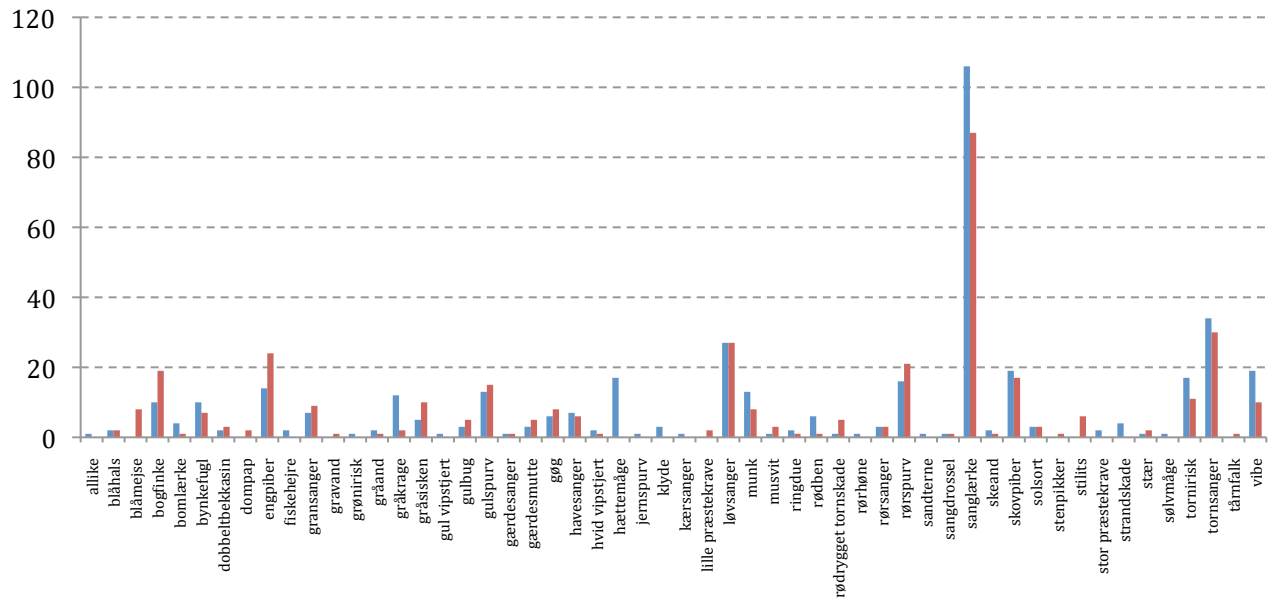
Figur 2. Antal fugle fordelt på de i alt 54 arter samlet for alle fem transekter i hhv. 2013 (blå) og 2014 (rød). Det almindeligste arter er således sanglærke, torsanger, løvsanger og skovpiber.

Artsantal, juni 2013/2014

Transekt 1-4, afstandsband 1-3

■ 2013
■ 2014

Optælling af yngleøerne

Metode

To ornitologer samt bådfører nærmer sig øerne, hvorved fuglene skræmmes op og tælles. Tallene i skemaerne er derfor rådata og angiver antal fugle og ikke antal ynglepar. Ynglepar kan med tilnærmelsesvis troværdighed beregnes ved at gange antal fugle med faktor 0,7.

Metoden er relativt hensynsfuld, da begge søer kan optælles på 3,5 – 4 timer.

Foto: Jens Rye Larsen

Forkortelser i skemaet

Øerne:

Søndersø: Aage=Aagesholm; Ltra=Lille Traneholm; Tra=Traneholm;
Hjort= Hjorteholm; NyØ=ikke navngivet

Mellemsø: Stam=Stammerholm; Bras=Brasenholm; PoPo= Povls Pold; Kno1=ikke navngivet knold; Kno2=ikke navngivet knold (begge knolde ligger øst for Storeholm); Stor=Storeholm; Gås=Gåseholm.

20/05/14	Aage	LTra	Tra	Hjort	NyØ	Stam	Bras	PoPo	Kno1	Kno2	Stor	Gås
Top Lapp												
Skarv	17								14			
Knopsvane	1	1					1					
Grågås				4								
Nilgås	2											
Gravand											4	
Knarand												
Krikand												
Gråand			2	6		3	3					
Skeand				8				5			3	
Taffeland	1						2					
Troldand	24			9		1	4	15				
Strandska	1										2	
Klyde				12				54	16		37	
Lil. Præst												
Vibe											20	
Brushane								6				
Rødben				1				4				
Mudderklire		1										1
Hættemåge	600			350	15	2	700				300	200
Sorth Måge												
Sildemåge					1							
Sølvmåge	1				8						200	
Svartbag											2	
Sandterne												2
Fjordterne	2			6								4

26/06/14	Aage	LTra	Tra	Hjort	NyØ	Stam	Bras	PoPo	Kno1	Kno2	Stor	Gås
Top Lapp											1	
Skarv	11										1	
Skestork												
Knopsvane												
Grågås			52									
Nilgås	2											
Gravand												
Knarand												
Krikand												
Gråand						4					1	
Skeand												
Taffeland												
Troldand												
Strandska	2											
Klyde					7			8	6			
Lil. Præst					2							
Vibe								1			2	
Brushane								2				
Rødben								1				
Mudderklire												
Hættemåge	375				300		600				170	100
Sorth Måge												
Sildemåge											3	
Sølvmåge	3										80	
Svartbag											3	
Sandterne												2
Fjordterne	4				6				6		1	2

Havørn på Filsø 2014

(bidrag til Projekt Ørns årsrapport for 2014)

Reden er selvbygget i vinteren 2012-2013. Begge AD ørne har holdt til i redeområdet og ved Filsø hele året siden det første yngleår 2013. De har foretaget en tilbygning af reden fra november 2013 til æglægningen i marts 2014.

Naturstyrelsen afspærrede redeområdet efter aftale med os ligesom sidste år. Alligevel blev ørnene jævnligt forstyrret af forbipasserende gående og cyklende, dette fik ørnene kortvarigt på vingerne. Forsvarets helikoptere flyver ofte lavt over redeområdet, men det har ørnene tilsyneladende vænnet sig til.

Jævnligt i de sidste 27 dage inden æglægningen, var der en vældig aktivitet på reden: begge ørne puslede med mos og grene, indimellem blev der spist lidt af den medbragte mad fra Filsø.

D. 18.03. sås ørnene parre sig på en sidegren og d. 23.03 var der tydelige tegn på rugning.

Nøjagtig 38 dage efter denne dato fandt æg-klækning sted og nu var der travlhed med fodring af 1 unge, som blev set første gang d. 13.05. Føden bestod hovedsageligt af fugle i redeperioden, dette blev bevidnet efter d. 01.08 af føderesterne, som blev fundet under redetræet. Efter udflyvningen blev de voksne ørne set flere gange med fisk i fangerne, dette passede med fundet af fiskerester under et træ lidt syd for redetræet, som ungen yndede at sidde og tigge i.

Sidste år var begge AD Havørne nærmest uadskillelige med ungen den første tid, men i år var det fra begyndelsen af juni, især hannen som fodrede og fulgtes med ungen efter dennes udflyvning fra reden d. 22.07. I perioder så vi ikke hunnen og var lidt bekymret for, om hun var død eller forsvundet. Hun er dog observeret ved reden igen.

Ungen ses jævnligt ved Filsø efteråret og vinteren igennem, og vi kan konstatere endnu et vellykket yngleår.

KAG, JRL

KORT

Rørdrum territorier 2014

Blåhals territorier 2014

Sortstrubet Bynkefugl territorier 2014

Rødrygget Tornskade territorier 2014

Kort over Filsø

